

BIOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR, v. v. i.

Branišovská 1160/31, 370 05 České Budějovice

Dolní Vltavice, 4. 9. 2025

Češi nemusí za trofejním sumcem do Španělska - velké ryby nabízí i Lipno, ukazuje výzkum

V lipenské přehradě v jižních Čechách právě vrcholí čtrnáctidenní hydrobiologický průzkum, který vedou vědci z Biologického centra Akademie věd ČR ve spolupráci s Jihočeským územním svazem Českého rybářského svazu. Cílem průzkumu je zhodnotit celkový stav rybí obsádky a především zjistit, jak se vyvíjí populace candáta obecného a vrcholového predátora – sumce velkého.

„Odlovná kampaň zacílená na sumce velkého je teprve v polovině, navíc nám nepřeje počasí, kdy dny babího léta střídá prudký teplotní propad, déšť a silný vítr. Již z prvotních výsledků je však zřejmé, že úlovky z minulých let se nebudou opakovat a že populační trend sumce velkého na Lipně nabral spíše sestupnou tendenci. To potvrzují i úlovky sportovních rybářů,“ hodnotí prvotní výsledky Martin Čech z Hydrobiologického ústavu Biologického centra AV ČR.

Kusová hmotnost odlovených ryb je však stále značná. „Minulý týden jsme se vrátili z podobné odlovné kampaně na vyhlášené přehradě Mequinenza na španělské řece Ebro, která proběhla v rámci mezinárodní spolupráce s výzkumným týmem Ecohydros pro Ministerstvo pro ekologickou transformaci a demografické výzvy. Přestože jsme ulovili celkem 66 sumců, jejich průměrná hmotnost byla výrazně menší než tady na Lipně. Pokud si tedy čeští rybáři chtějí splnit sen o velké rybě, nedává velký smysl jezdit až do Španělska. Při troše trpělivosti a rybářského štěstí se tento sen dá naplnit i tady v Česku,“ říká Martin Čech. Právě dnes ráno (4.9.) vědci chytili svůj největší úlovek letošní sezony – asi třicetiletý sumec měřil 212 cm a vážil 55 kg.

Na odlov sumců se vědcům osvědčila metoda tzv. dlouhých šňůr, která se běžně používá na moři k lovu největších predátorů, jako jsou žraloci, tuňáci nebo mečouni. Českobudějovičtí vědci ji využívají i na velkých jihoevropských jezerech a nádržích, kde v rámci mezinárodního projektu LIFE Predator pomáhají tlumit invazi sumce velkého, který je pro tamní ekosystémy ekologickou hrozbou. Klimatická změna a vysoká úživnost volných vod hrají sumci jednoznačně do karet. Od určité velikosti nemá žádného přirozeného predátora, kromě člověka. Jako vrcholový predátor, navíc velice nevybíravý, funguje v systému jako vysavač. „Zhltne cokoli, a to i ve značné velikosti. Vzhledem k tomu, že loví převážně v nočních hodinách, kořist má obvykle jen minimální šanci k úniku. Nesmíme zapomenout, že sumec má i obrovskou plodnost. Skutečně velcí jedinci mohou vyprodukovat přes dva miliony jiker každý rok,“ vysvětluje Martin Čech.

Tento fakt na druhou stranu vyvažuje obrovská mortalita, zejména v prvním roce života. Lipno je navíc poměrně vysoko položená nádrž s dlouhým zimním obdobím, tedy není pro sumce zdaleka nejvhodnější. Případný růst populace se dá velice dobře tlumit vhodným nastavením bližších podmínek k rybolovu, které určuje Český rybářský svaz a které může pružně upravovat podle výsledků každoročních rybářských statistik a výsledků výzkumného týmu Biologického centra AV ČR.

U všech odlovených sumců odborníci zjišťují jejich růstovou výkonnost, tělesnou kondici, pohlaví a případnou potravu. Po nezbytných měřeních jsou ryby v nejkratší možné době vypouštěny zpět do lipenské nádrže.

Odborníci sledují nádrž Lipno z hlediska rybích populací dlouhodobě, s několika přerušeními od roku 2008. Hlavní impuls jim k tomu dala kolabující populace candátů na začátku milénia. Od té doby se stav populace výrazně zlepšil. „Candát nalézá v nádrži dobrou potravní nabídku, výrazně zrychlil růst a v některých letech vytváří silné ročníky. V posledních letech však došlo k vzestupu přirozené úmrtnosti, a tak se candátům nedaří dosáhnout velkých hustot, na které byli rybáři zvyklí v 70-90. letech minulého století. Je pravděpodobné, že predace a kompetice ze strany sumce omezuje obnovu silné populace candáta,“ říká Jan Kubečka z Hydrobiologického ústavu Biologického centra AV ČR.

Zodpovědět příčiny vývoje jednotlivých populací není možné bez dlouhodobého sledování všech důležitých hráčů systému, jako jsou řasy, bezobratlí, nedravé a dravé ryby. Dvacetičlenný tým odborníků zkoumá celou plochu nádrže od přítoku až k hrázi. Zázemí jim poskytuje poříční dozorství Povodí Vltavy v Hůrce u Černé v Pošumaví. Po důkladném zmapování a následných analýzách stavu rybí obsádky pak odborníci navrhnou doporučení pro obhospodařování lipenské nádrže. Mezi ně patří např. úpravy pravidel rybolovu, návrhy vysazování ryb či předpovědi očekávané produkce. Cílem je dosáhnout trvale udržitelného výnosu včetně trofejních úlovků a zároveň zachovat ekologicky vyvážený stav v nádrži.

Kontakty:

Doc. RNDr. Martin Čech, Ph.D., Hydrobiologický ústav Biologického centra AV ČR, mobil: 778727007, e-mail: martin.cech@hbu.cas.cz

Prof. RNDr. Jan Kubečka, CSc., Hydrobiologický ústav Biologického centra AV ČR, mobil: 604344267, e-mail: kubecka@hbu.cas.cz

Mgr. Daniela Procházková, PR manažerka, Biologické centrum AV ČR, tel. 387 775 064, mobil: 778468552, e-mail: daniela.prochazkova@bc.cas.cz